

Lupp år 2018

Huvudrapport – Delaktighet och
inflytande samt Hälsa

SMEDJEBÄCKEN
smedjebacken.se

Inledning

Denna rapport redovisar resultat från den Lupp (lokal uppföljning av ungdomspolitiken) - undersökning som genomfördes i Smedjebackens kommun under hösten 2018. I denna rapport finner du som läsare en djupare analys av de för undersökningen utvalda fokusområdena *Delaktighet och inflytande* samt *Hälsa*. För en övergripande presentation av alla områden från undersökningen rekommenderas du istället läsa *Lupp år 2018 – Populärversion*.

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Vision	5
Övergripande mål.....	5
En kommun för alla.....	5
Jobb och innovationskraft	5
Attraktivt boende	5
Bra och effektiv kommunal service	5
En ekokommun i framkant	5
Om Lupp	6
Syfte.....	6
Högstadielärover, unga 13–16 år	6
Svarsfrekvens	6
Rapportens komposition.....	6
Bakgrund.....	7
Könsfördelning och födelseland.....	7
Könsfördelning.....	7
Födelseland	7
Oro för föräldrarnas ekonomi.....	7
Delaktighet och inflytande	8
Unga, delaktighet och inflytande.....	8
Delaktighet och inflytande i Smedjebackens kommun.....	8
Intresse för samhällsfrågor och politik	8
Påverka i Smedjebackens kommun	10
Delaktighet och inflytande i skolan	11
Varför unga inte vill vara med och påverka	11
Förtroende för politiker och vuxna.....	12
Sammanfattning delaktighet och inflytande	13
Hälsa.....	14
Ungas hälsa nationellt.....	14
Ungas hälsa i Dalarna och Smedjebacken	14
Psykosomatiska besvär.....	15
Fysisk aktivitet	19
Sammanfattning hälsa.....	20

Referenser

Lupp-undersökningen bidrar med värdefull kunskap i Smedjebackens kommuns arbete med att uppnå sin vision och sina övergripande mål:

Vision

Smedjebacken ska vara en välkomnande kommun med engagemang, trygghet och framtidstro.

Övergripande mål

En kommun för alla

Smedjebacken är en kommun där alla ska ha samma möjligheter att leva ett gott liv och känna sig delaktiga. Vår fysiska och psykiska hälsa ska vara god. Trygghet och framtidstro ska känneteckna vår sociala samvaro. Vi ska främja jämställdhet, jämlikhet och integration. Smedjebackens kommun ska erbjuda bra möjligheter för alla åldrar.

Jobb och innovationskraft

Smedjebacken är och ska fortsätta vara en tillväxtkommun med hög sysselsättning och goda förutsättningar för företagande. För att främja fortsatt tillväxt och minska sårbarheten behöver näringslivet breddas till fler branscher. Regionförstoring med närmare samarbete med våra grannkommuner och tydligare kopplingar till Mälardalen behövs för att skapa en större arbetsmarknad. Innovationskraft, engagemang och entreprenörskap ska uppmuntras.

Attraktivt boende

Smedjebackens kommun ska fortsätta att erbjuda attraktivt boende. Vi ska fortsätta för de som vill bo i tätorterna och erbjuda nya tomter i strandnära lägen. Tillgång till kommunalt vatten, avlopp och bredbandsfiber ska användas för att öka attraktiviteten.

Bra och effektiv kommunal service

Kommunorganisationens arbete ska präglas av effektivitet och hög kvalitet. Smedjebackens kommun ska ha överskott i ekonomin och ligga bland de 100 bästa kommunerna i Sveriges kommuner och landstings kvalitetsmätningar. Verksamheten ska utvecklas i dialog med medborgare, föreningar och företag.

En ekokommun i framkant

Smedjebacken har länge legat i framkant i miljöarbetet. Vi ska fortsätta det arbetet och jobba för klimatsmart energi, miljövänliga transporter och minskade giftutsläpp. Kommunen och de kommunala bolagen ska vara goda miljöförebilder.

Om Lupp

Lupp står för Lokal uppföljning av ungdomspolitiken. Lupp är ett enkätverktyg som tagits fram av MUCF (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor) och undersöker ungas livssituation. I Smedjebackens kommun har Lupp-undersökningen genomförts vart tredje år i åldersgruppen 13 till 16 år sedan år 2006.

Syfte

Syftet med att genomföra Lupp-undersökningen i Smedjebackens kommun är att öka kunskapen om hur livssituationen för unga mellan 13 och 25 år ser ut i kommunen och bidra till ett aktivt arbete med ett ungdomsperspektiv för att på så sätt öka gruppens delaktighet och inflytande i samhället.

Högstadiel elever, unga 13–16 år

Lupp-undersökningen genomförs i olika åldersgrupper. Under hösten år 2018 genomfördes undersökningen på högstadiet i Smedjebackens kommun. Denna rapport visar en sammanfattning av resultatet från den undersökningen med extra fokus på områdena *Delaktighet och inflytande* samt *Hälsa*.

Svarsfrekvens

Begreppet svarsfrekvens beskriver antalet erhållna svar i förhållande till antalet möjliga svar. Undersökningen genomfördes på Smedjebackens kommuns högstadieskolor där årskurs 7–9 erbjöds att delta. 290 av 321 inskrivna elever deltog vid insamlingstillfällena vilka genomfördes klassvis under lektionstid. Av dessa valde 262 elever att svara på enkäten och 28 avstod. Det ger en svarsfrekvens på ca 90 % bland dem som deltog vid insamlingstillfällena och en svarsfrekvens på ca 82 % bland alla inskrivna elever i högstadiet. Anledningen till att 31 av de inskrivna eleverna inte fick möjlighet att svara på enkäten var att de p.g.a. olika anledningar var frånvarande vid det tillfälle deras klass hade avsatt tid för att svara på enkäten.

Rapportens komposition

Rapporten redovisar statistik uppdelat på år och kön blandat med en del fakta inom aktuellt område. Jämförelser med resultat innan år 2015 är inte möjligt p.g.a. en stor uppdatering av Lupp-enkäten som MUCF genomförde år 2015, trots att Lupp-undersökningen genomförts i kommunen tidigare än så.

En del regionala resultat presenteras. Det regionala resultatet är en sammanslagning av vad unga i alla dalarnas 15 kommuner svarat. I en del kommuner har undersökningen för unga mellan 13 och 16 år genomförts enbart i årskurs 8 och i andra kommuner i alla årkurser på högstadiet.

Om inget annat framhålls har alla diagram och tabeller bearbetats av Smedjebackens kommuns ungdomsstrateg Matilda Kilström. Vid frågor om undersökningen kan du kontakta Matilda via:

Telefon: 0240-66 00 24

Mail: matilda.kilstrom@smedjebacken.se

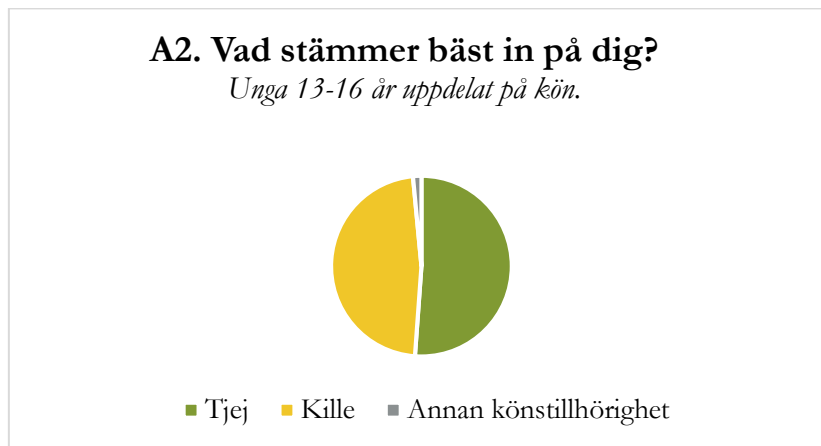
Bakgrund

Under temaområdet *Bakgrund* redovisas bakgrundsfakta som beskriver gruppen som deltagit i Lupp-undersökningen år 2018.

Könsfördelning och födelse land

Könsfördelning

Andelen tjejer och killar som deltog i undersökningen var ungefär lika stora.

Födelse land

Majoriteten av ungdomarna i undersökningen har uppgett att de och deras föräldrar är födda i Sverige. Av dem som svarat att de själva eller deras föräldrar är födda i något annat land har majoriteten bott i Sverige i 4 år eller längre.

Oro för föräldrarnas ekonomi

90,8 % av ungdomarna som deltagit i studien har svarat att *Inte särskilt orolig* eller *Inte alls orolig* på frågan *I vilken grad är du orolig för dina föräldrars ekonomi?*

A7. I vilken grad är du orolig för dina föräldrars ekonomi?	Högstadieläver andel i %.
Inte alls orolig	61,8
Inte särskilt orolig	29,0
Ganska orolig	8,0
Mycket orolig	1,1

Delaktighet och inflytande

I det här avsnittet berör vi de frågor som berör delaktighet och inflytande för unga i Smedjebackens kommun. Arbetet med ungas delaktighet och inflytande bidrar främst till det kommunala målet En kommun för alla:

”Smedjebacken är en kommun där **alla** ska ha samma möjligheter att leva ett gott liv och **känna sig delaktiga** [...]”

Unga, delaktighet och inflytande

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) beskriver hur unga mellan 13 och 25 år är en heterogen grupp i samhället. Dvs de är olika utifrån könsidentitet, kön, ålder, sexuell läggning, funktionsvariation, socioekonomisk bakgrund, etnisk tillhörighet med mera. Det är därför viktigt att exempelvis kommuner, som är en av de politiska nivåer i samhället som ligger närmast människors vardag, tar hänsyn till ungas olikheter vid planering och genomförande av olika insatser (MUCF, 2016).

Som en del i att utvecklas till en självständig individ beskriver Statistiska centralbyrån (SCB) att det är viktigt att vara delaktig och få inflytande över beslut som rör samhället i stort och inte bara sig själv. Samhället behöver därför kunna ta del av ungas förslag och synpunkter samt ta tillvara ungas engagemang och initiativkraft. Under tiden som ung varierar möjligheten till inflytande över tid. Exempelvis gäller rätten till inflytande för unga under 18 år enligt barnkonventionen medan de som fyllt 18 år får rösträtt (SCB, 2013).

Delaktighet och inflytande i Smedjebackens kommun

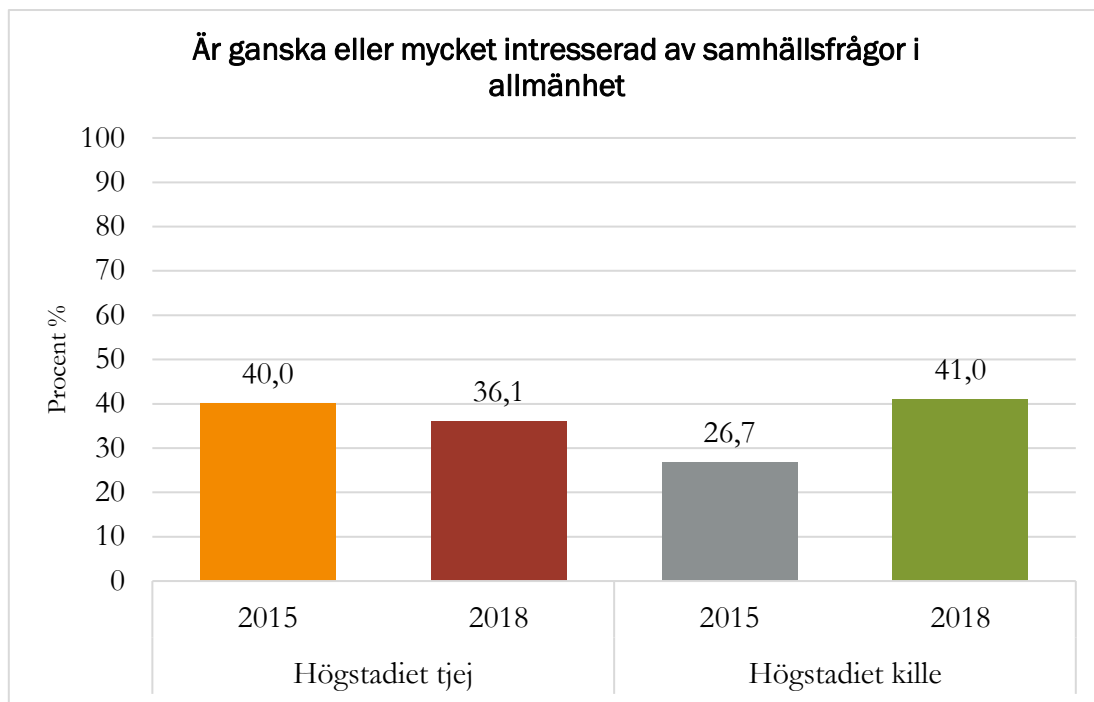
Hur ser utvecklingen ut på området i Smedjebackens kommun ut sedan år 2015 bland högstadiungdomarna?

Intresse för samhällsfrågor och politik

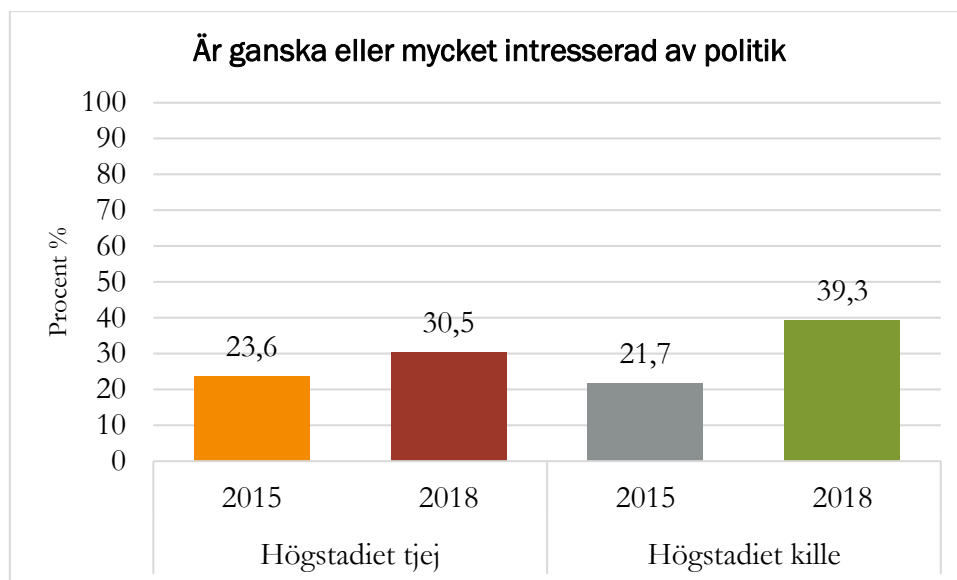
Vad som är politik och vad som är samhällsfrågor kan ibland vara svårt att skilja på. Generellt brukar det visa sig att unga är mer intresserade av samhällsfrågor än politik både lokalt, regionalt och nationellt. Flera nationella studier visar att unga är ungefär lika samhällsintresserade som vuxna. Däremot har unga ofta sämre förutsättningar att delta p.g.a. att tillgången till inflytelserika nätverk och resurser är sämre.

Diagrammet nedan visar unga i högstadiet i Smedjebackens kommun som svarat att de är ganska eller mycket intresserade av samhällsfrågor i allmänhet. Bland tjejer har det inte skett någon större förändring sedan år 2015. Bland killarna däremot har intresset ökat vilket skiljer sig från intresset bland killar sett över hela Dalarna som snarare minskat lite mellan år 2015 och 2018.

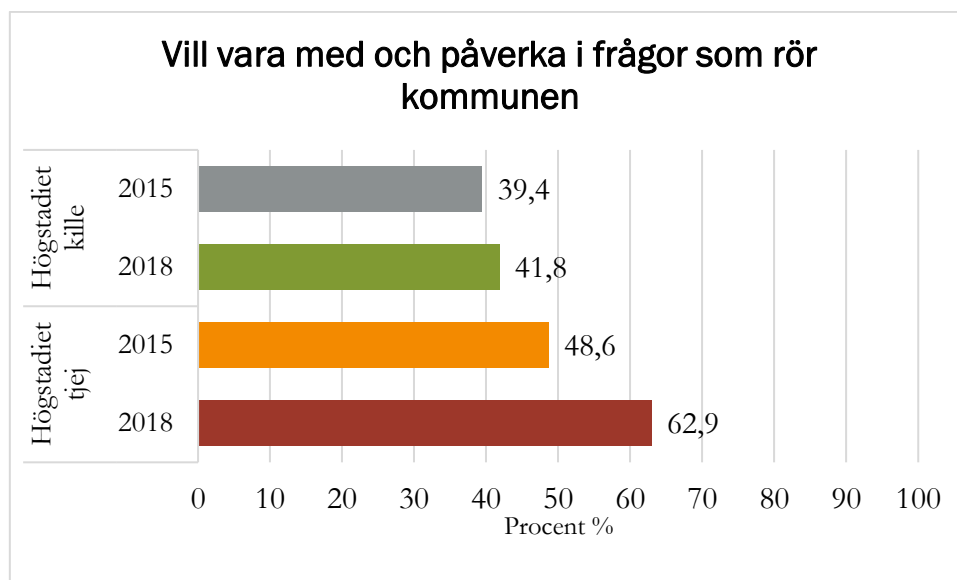
Ungas intresse för politik däremot var större år 2018 än år 2015 sett över hela Dalarna. Både bland killar och tjejer. I Smedjebackens kommun var även där intresset större år 2018 jämfört med år 2015, vilket redovisas i diagrammet nedan. Både bland tjejer och killar. En del av förklaringen skulle kunna vara att år 2018 var ett valår och att skolor arbetat med skolval. Resultatet kan dock bero på flera andra faktorer.

I Region Dalarnas rapport ”Ungdomsenkäten Lupp – Regional rapport” (Region Dalarna, 2019) beskrivs författarna hur intresset för politik och samhällsfrågor bland unga i Sverige **inte** minskat sedan 1970-talet vilket det ibland är lätt att tro p.g.a. den offentliga debatten. Intresset har till och med ökat på senare år enligt bl.a. SOM-institutets mätningar.

Påverka i Smedjebackens kommun

När högstadieungdomarna som deltog i Lupp-undersökningen fick frågan om de vill vara med och påverka i frågor som rör deras kommun var andelen större år 2018 än år 2015. Framför allt är andelen tjejer som svarat att de vill vara med och påverka större.

Vad vill högstadieungdomar i Smedjebackens kommun vara med och påverka? Citaten nedan kommer från Lupp-undersökningen år 2018 och speglar vad flera svarat. Det är tydligt att ungdomarna vill vara med och påverka i frågor som berör en stor del av kommunens olika verksamheter.

”Skolmaten och vilken skolmiljö vi har.”

”Jämställdhet.”

”Skolan och fritidsaktiviteter.”

”Kanske bättre bussar och tåg.”

”Vet inte.”

”Miljön runt om i kommunen, så som fler cykel/gångvägar och äventyrsslinga i skogen. Mer utomhusaktiviteter.”

”Stadsplanering och ungdomsgårdar m.m.”

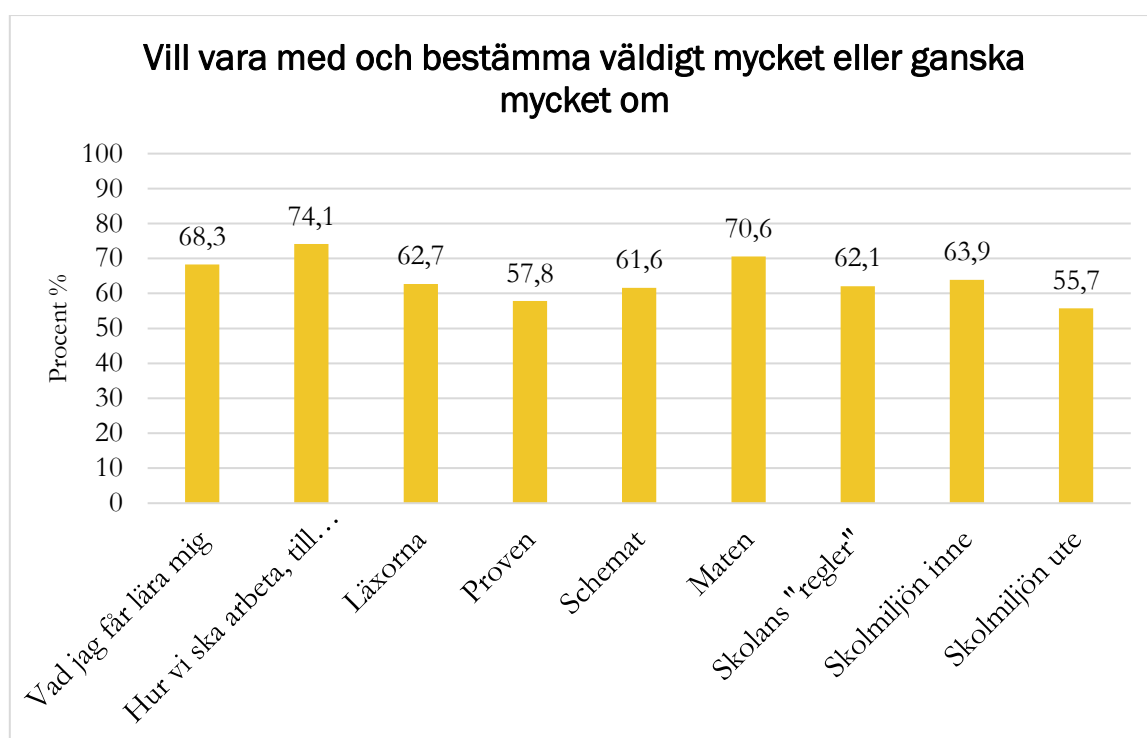
”Samhället i största allmänhet.”

”Idrotten.”

Resultatet från undersökningen visar också på att ungdomar tycker att ett ökat inflytande för unga, jämställdhet och jämlikhet är bra för Smedjebackens kommun.

Delaktighet och inflytande i skolan

Skolan berör unga då de spenderar stor del av sin tid där. I undersökningen framgår det tydligt att de vill vara med och bestämma om sin skolsituation mer än vad de upplever att de får. Vid en jämförelse med det nationella Lupp-resultatet från 2018 upplever unga i Smedjebackens kommun generellt att de får vara med och bestämma om saker i lägre utsträckning än unga nationellt. Enda området där ungdomarna upplever att de i högre utsträckning än det nationella resultatet får vara med och bestämma om är skolmiljön ute och vad de får lära sig. Diagrammet nedan visar vad eleverna på högstadiet år 2018 främst vill vara med och bestämma om av alternativen skolmiljön ute, skolmiljön inne, skolans ”regler”, maten, schemat, proven, läxorna, hur de ska arbeta eller vad de får lära sig.

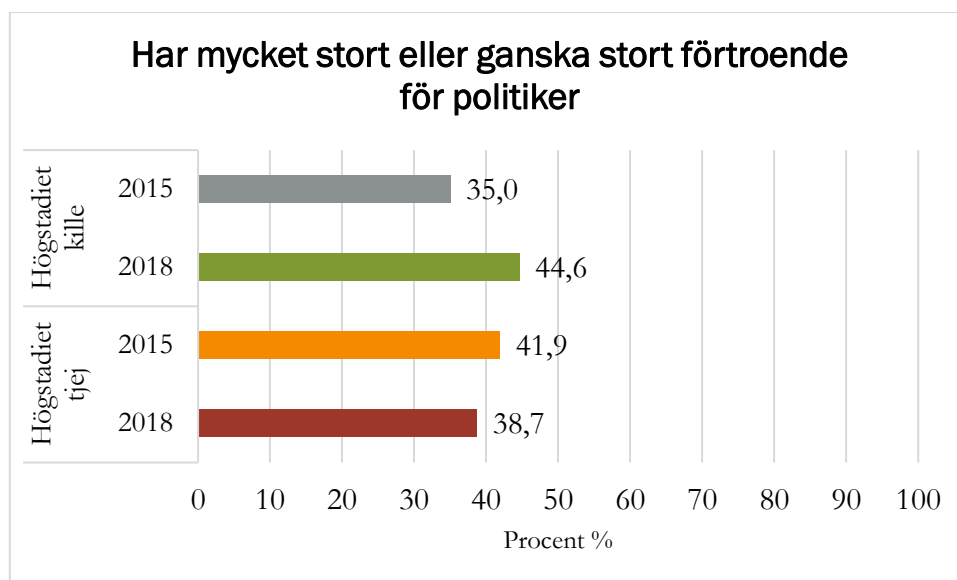

Varför unga inte vill vara med och påverka

De i Lupp-undersökningen som svarade att de inte vill vara med och påverka i frågor som rör kommunen har angett att de inte är tillräckligt intresserade som främsta anledning till varför. En betydande andel angav även att de kan för lite om hur de ska göra för att påverka. Det är även en stor andel som svarat att de inte vet vilka möjligheter de har att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen eller till vem eller vart de vänder sig om de vill påverka något i sin kommun.

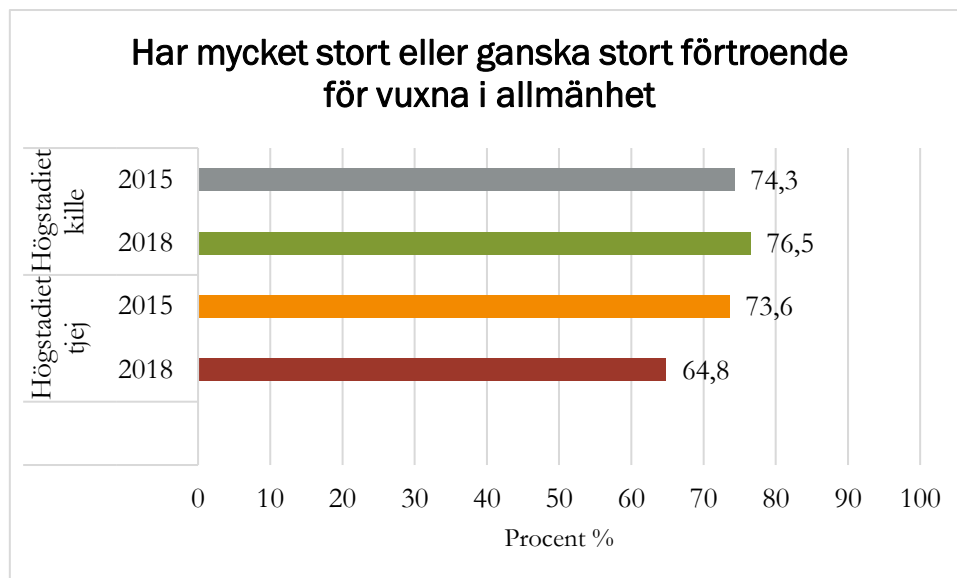
Förtroende för politiker och vuxna

I Sverige har unga generellt ett starkt förtroende för de partier som finns, de politiska institutionerna, riksdag, regering och fullmäktigeförsamlingarna. Det är ett förtroende som till och med stärkts under 2000-talet (SOU 2016:5). I Smedjebackens kommun är förtroendet högre för politiker bland killarna år 2018 jämfört med år 2015 samtidigt som tjejernas förtroende är mindre år 2018. Sett till hela Dalarna har förtroendet för politiker inte förändrats nämnvärt mellan år 2015 och 2018 för högstadieeleverna. Detta trots att Lupp-undersökningen genomfördes samtidigt som regeringsbildningen efter valet år 2018 pågick. I samband med regeringsbildningen diskuterades förtroendet för politiker mycket vilket inte tycks påverkat högstadieungdomarnas förtroende för politiker något särskilt.

I undersökningen fick ungdomarna även svara på hur de vill möta politiker i sin kommun. Nästan hälften av dem som svarat på frågan svarade att de vill att kommunpolitiker kommer till skolan. En mycket större andel än de som ville möta kommunpolitiker på sociala medier eller delta i en grupp som regelbundet träffar kommunpolitiker.

I Dalarna har förtroendet för vuxna i allmänhet minskat både bland tjejer och killar som går på högstadiet vilket är bekymmersamt. Utvecklingen är densamma för tjejerna på högstadiet i Smedjebackens kommun. Killarnas förtroende för vuxna i allmänhet har inte ändrats nämnvärt.. Vad det beror på är svårt att säga utan närmare undersökningar, som exempelvis intervjuer med unga.

Sammanfattning delaktighet och inflytande

Det är svårt att säga var utvecklingen på området går åt för håll. Vi kan dock slå fast att intresset för samhällsfrågor håller sig på en stabil nivå medan intresset för politik har ökat bland högstadieeleverna i Smedjebackens kommun. Det finns dock vissa skillnader mellan killar och tjejer. Exempelvis hade tjejer ett högre förtroende för vuxna i allmänhet år 2015 jämfört med år 2018. Samtidigt som killar visar på ett större intresse för politik och ett större förtroende för politiker år 2018 jämfört med år 2015.

Det är viktigt att ta tillvara på ungas engagemang och få dem att känna sig delaktiga i beslut som rör samhället i stort. Det finns en vilja bland ungdomarna som deltagit i undersökningen att vara med och påverka i frågor som rör Smedjebackens kommun. Därför är det viktigt att de får information om hur de kan gå tillväga och vilka inflytandeforum som finns tillgängliga för dem. I Region Dalarnas rapport hänvisar de till en sammanställning angående just inflytandeforum i SOU 2016:5. De beskriver hur forumen i sig är bra och minskar avståndet mellan unga och beslutsfattare samt ökar kunskapen mellan grupperna. Men för att inflytandet ska bli verkligt krävs det att det finns en organisation som är beredd att ta emot ungas åsikter, kan inkorporera det i sina beslutsprocesser och arbetar med återkoppling till de som deltagit i processen.

I planering och genomförande av olika insatser behöver vi fundera över vilka vi vill nå. Unga är en heterogen grupp med olika behov vilket vi behöver ta hänsyn till för att uppnå lyckade resultat. Den metod som är/var helt rätt för att nå en viss målgrupp kan vara helt fel för att nå en annan. För ett effektivt arbete behöver därför olika aktörer samarbeta på området för att bland annat lära av varandra.

Hälsa

I det här avsnittet behandlar vi frågor som berör ungas hälsa i Smedjebackens kommun. Arbetet med ungas hälsa bidrar främst till det kommunala målet En kommun för alla:

”[...] **Vår fysiska och psykiska hälsa ska vara god.** Trygghet och framtidstro ska känneteckna vår sociala samvaro. Vi ska främja jämställdhet, jämlikhet och integration. Smedjebackens kommun ska erbjuda bra möjligheter för alla åldrar.”

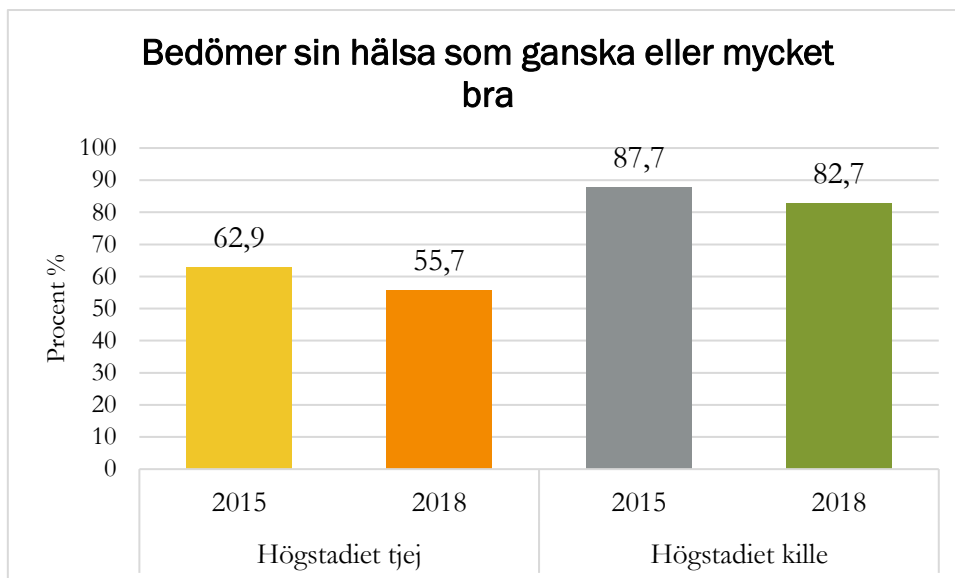
Ungas hälsa nationellt

Att uppskatta sin egen hälsa är ett subjektivt mått men har trots det visat sig stämma väl överens med medicinska och objektiva mått på hälsa. Majoriteten av Sveriges skolbarn uppger att de har en bra eller mycket bra hälsa. Bland de som är 13 och 15 år uppger en mindre andel flickor än pojkar att de har en mycket bra hälsa. När det gäller psykosomatiska besvär, dvs. magont, sömnsvårigheter, huvudvärk och nedstämdhet är resultaten desamma och visar på en ännu tydligare skillnad mellan flickor och pojkar. Pojkar svarar att de har bättre självkänsla, högre välbefinnande och skattar sin egen förmåga högre än flickorna (Folkhälsomyndigheten, 2018a). Förekomsten av psykosomatiska besvär har ökat nationellt. Andelen 15-åringar som upplever två eller fler psykiska eller psykosomatiska besvär samtidigt har ökat påtagligt i Sverige under de senaste 30 åren (Folkhälsomyndigheten, 2018b). Att ha ont i huvudet, vara stressad eller ha ont i magen någon gång då och då är sannolikt något som många upplever och behöver inte vara problematiskt i sig. Däremot när flera problem förekommer samtidigt och/eller förekommer flera gånger i veckan eller oftare under de senaste sex månaderna kan det vara tecken på en situation som inte främjar en god hälsa.

Ungas hälsa i Dalarna och Smedjebacken

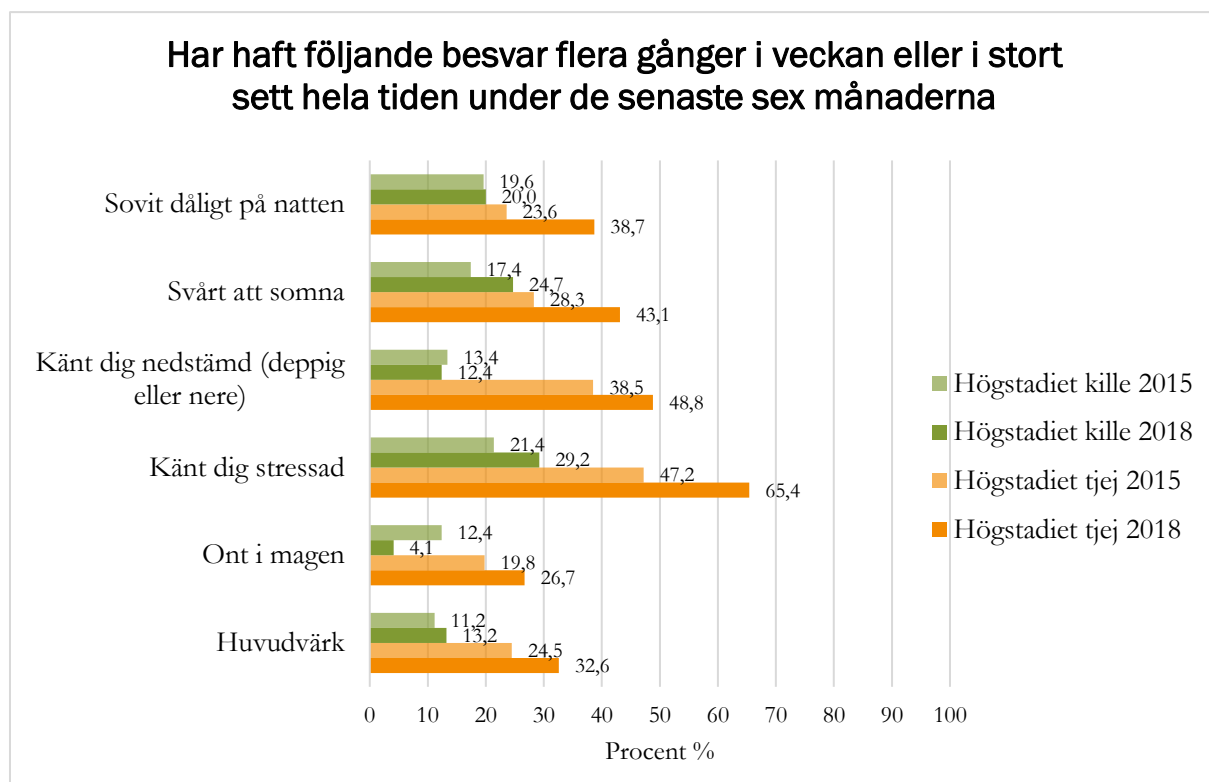
Utvecklingen i Dalarna liknar den nationella. En övervägande majoritet uppger att de upplever sin hälsa som ganska eller mycket bra samtidigt som andelen vilka upplevt olika psykosomatiska besvär flera gånger i veckan eller oftare under de senaste sex månaderna ökat från år 2015 till år 2018. På högstadiet har andelen ökat bland både tjejer och killar (Region Dalarna, 2019).

I Smedjebackens kommun bedömer majoriteten av killarna sin hälsa som ganska eller mycket bra år 2018, medan drygt hälften av tjejerna gör detsamma. I båda grupperna har andelen minskat sedan år 2015.

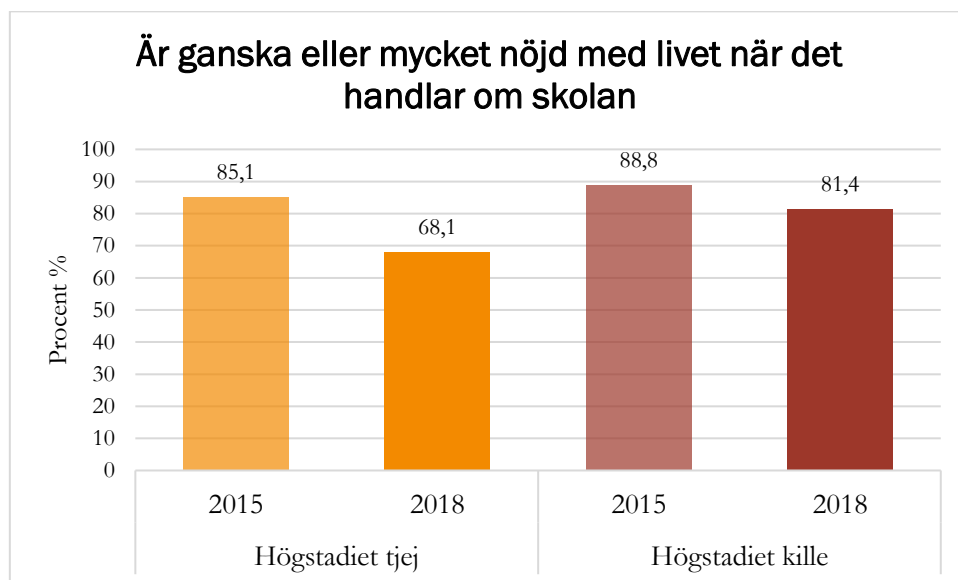
Psykosomatiska besvär

Det är även en större andel både killar och tjejer som angett att de upplever psykosomatiska besvär flera gånger i veckan eller i stort sett hela tiden. Resultatet säger dock inget om huruvida samma person upplevt flera besvär samtidigt under perioden. De psykosomatiska besvären är vanligare bland tjejer. Andelen killar som upplever psykosomatiska besvär är större år 2018 än år 2015. Det mest vanligt förekommande besväret för både killar och tjejer är att de känner sig stressade.

Folkhälsomyndigheten (2018c) har undersökt vad den ökade psykiska ohälsan och upplevelsen av psykosomatiska symtom bland unga kan bero på. De undersökte problemet utifrån fyra olika områden: faktorer inom familjen, familjens socioekonomiska förutsättningar, faktorer inom skola och lärande samt övergripande samhällsfaktorer. Deras slutsats var att ökningen av psykosomatiska symtom bland unga troligtvis beror på såväl brister i skolan kombinerat med bl.a. ungas medvetenhet om ökade krav på arbetsmarknaden p.g.a. dess förändringar, ökad användning av digitala medier och ökad individualisering. Deras främsta slutsats var att den svenska skolan behöver stärkas. Genom att stärka ungas skolresultat ges de bättre framtida möjligheter på arbetsmarknaden vilket skapar förutsättningar för en god hälsa.

Vad ökningen av psykosomatiska symtom beror på i Smedjebackens kommun går inte att säga utan närmare undersökningar. När det gäller skolan kan vi se att en mindre andel både killar och tjejer är ganska eller mycket nöjda med livet när det handlar om skolan. Det har främst skett en minskning bland tjejerna.

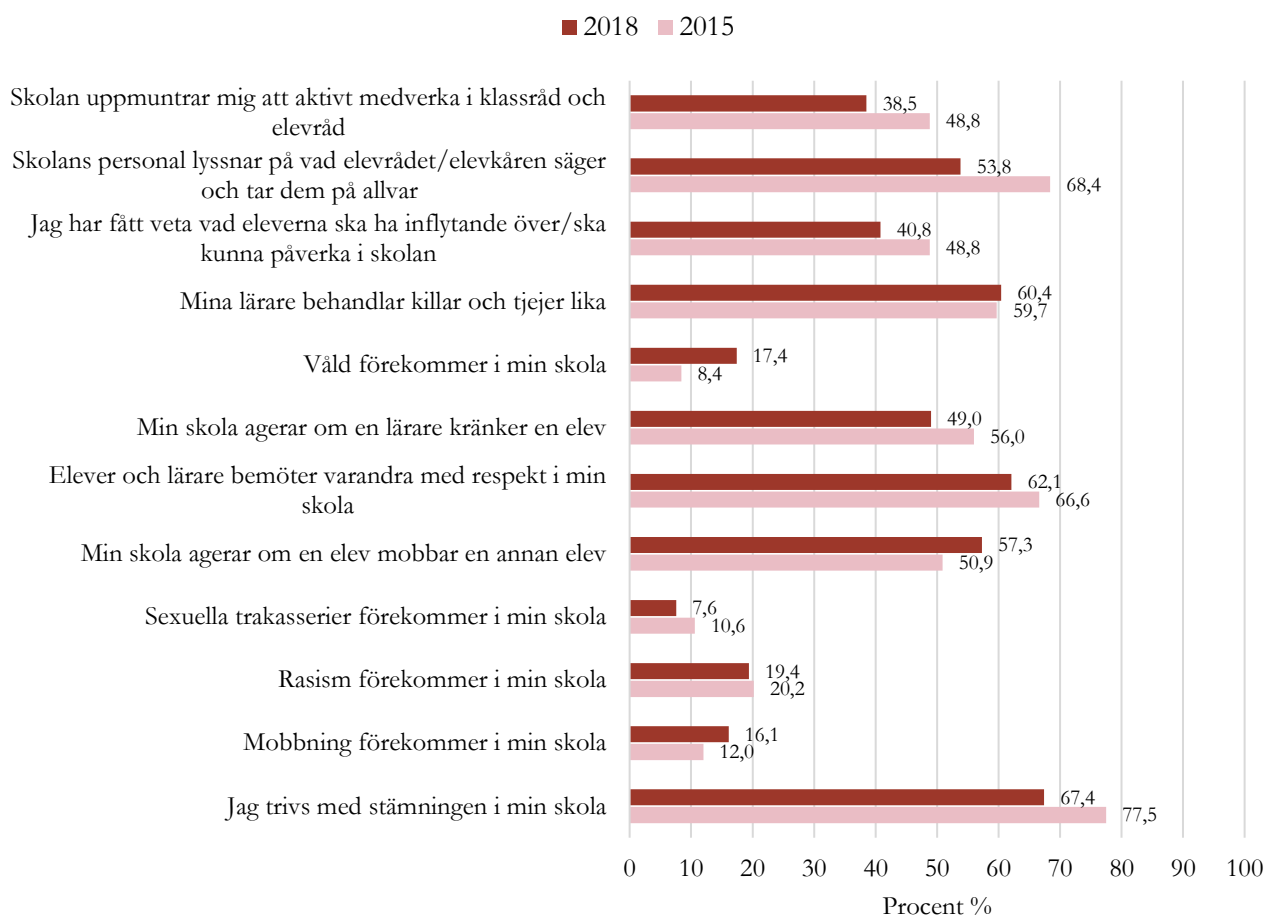

När det gäller skolresultaten har andelen elever i årskurs som uppnått kunskapskraven i alla ämnen stadigt ökat sedan år 2016. Under de senaste två åren har även andelen årskurs 9 med behörighet till gymnasiet ökat och skillnaden mellan killar och tjejer är minimal. Smedjebackens kommun har under år 2018 och 2019 visat goda resultat när det gäller just gymnasiebehörigheten och ligger bra till vid en nationell jämförelse. Ändå är högstadieeleverna mindre nöjda med livet när det handlar om skolan. Vad skulle det kunna bero på?

Diagrammet nedan visar hur eleverna på högstadiet tycker att olika påståenden stämmer in på deras skola.

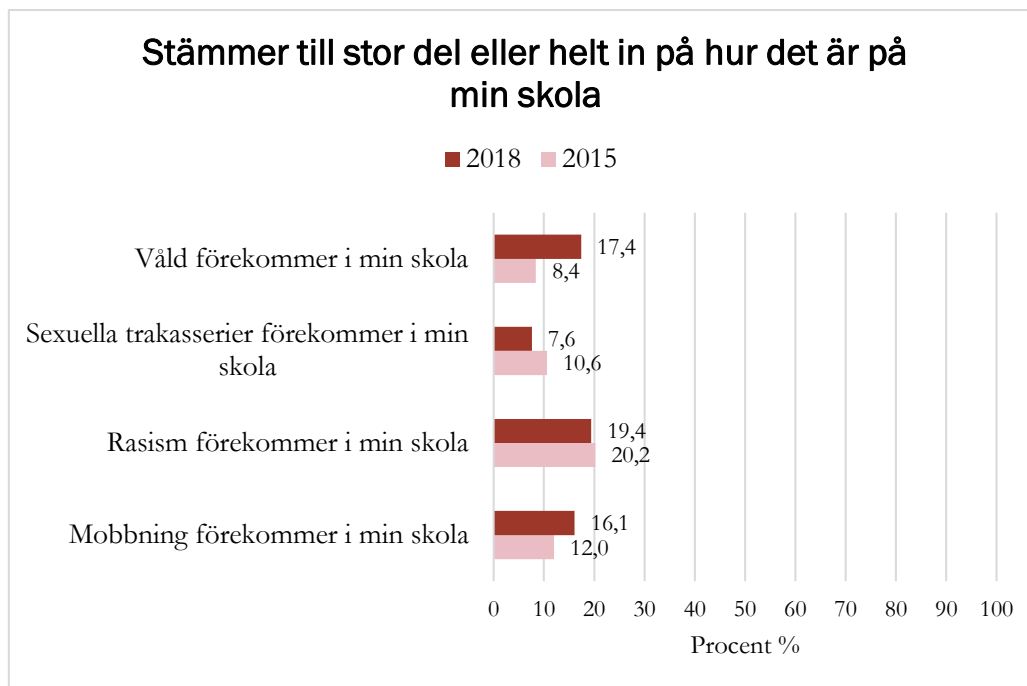
Tycker att följande påståenden om skolan stämmer helt eller till stor del

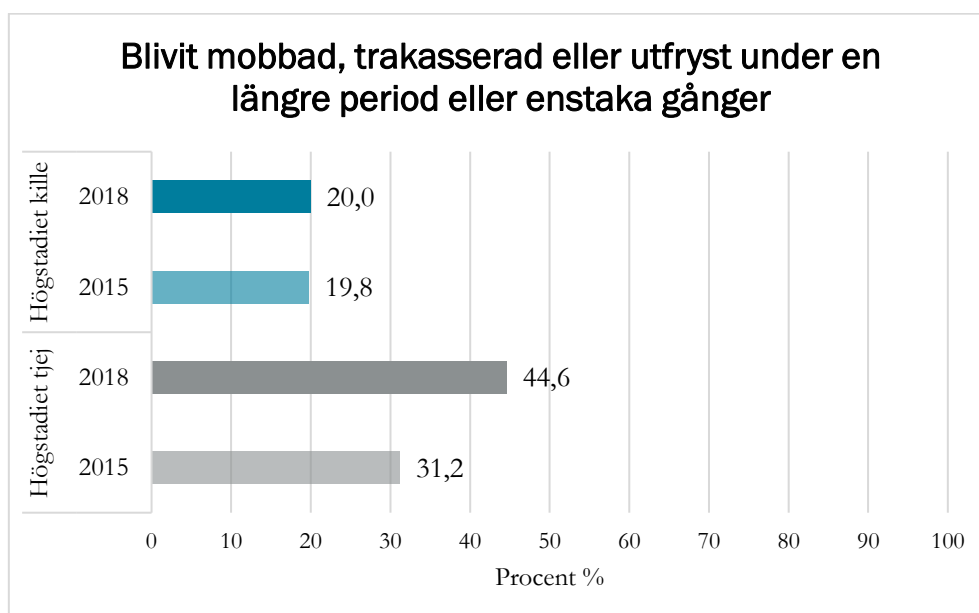
För alla påståenden som berör delaktighet och inflytande i diagrammet ovan:

- Skolan uppmuntrar mig att aktivt medverka i klassråd och elevråd.
- Skolans personal lyssnar på vad elevrådet/elevkåren säger och tar dem på allvar.
- Jag har fått veta vad eleverna ska ha inflytande över/ska kunna påverka i skolan.

... har andelen elever som tycker att det stämmer helt eller till stor del minskat år 2018 jämfört med år 2015. Detsamma gäller för påståendet *jag trivs med stämningen i min skola*. Diagrammet nedan visar att en större andel högstadiel elever upplever att mobbning och våld förekommer på deras skola år 2018 jämfört med år 2015.

Bland killarna har det inte skett någon större förändring gällande hur stor andel som uppger att de blivit mobbade, trakasserade eller utfrysta under de senaste sex månaderna. Bland tjejerna kan vi däremot se att andelen är större år 2018 jämfört med år 2015. De som svarade ja på frågan angav i störst utsträckning att det främst skett i skolan.

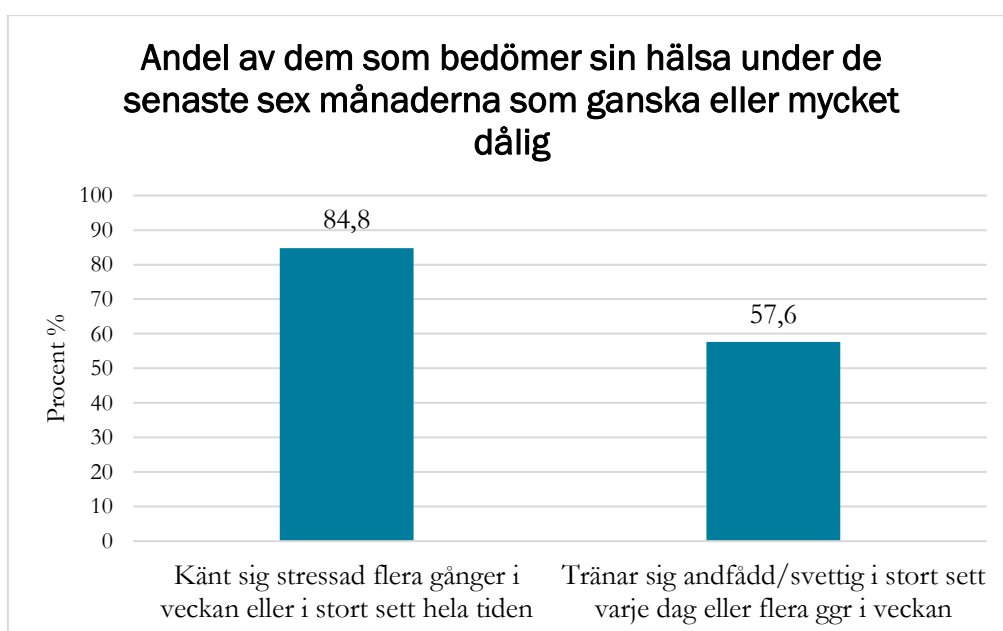
Det går inte att säga att dessa saker **är** anledningen till att en mindre andel är nöjda med livet när det handlar om skolan. För att vara säker på det krävs närmare undersökningar. De skulle dock kunna vara en del i förklaringen till varför.

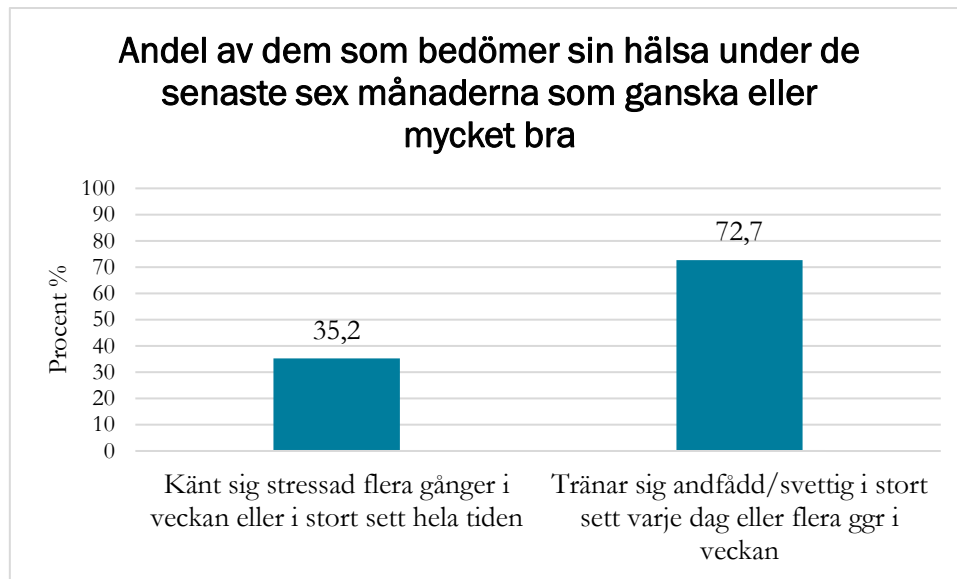
Fysisk aktivitet

Fysisk aktivitet har visat sig ha en mängd positiva hälsoeffekter. Både psykiskt och fysiskt. En liten ökning av den fysiska aktiviteten kan ge stora hälsovinster på både kort och lång sikt. Både för individen i sig, men också för samhället i stort.

Nyligen genomfördes en studie där 11-, 13- och 15-åringar i Sverige gällande barn och ungas rörelsemönster. Det visade sig att barn och unga är inaktiva under större delen av sin vakna tid, dvs. rör sig väldigt lite, sitter eller står. Den inaktiva tiden är jämt fördelad över veckan, med skoltid, fritid och helg. Inaktiviteten ökar med åldern. Mätningarna visar att 15 åringar är mer inaktiva än 11-åringar. 15-åringarna i studien var i snitt inaktiva 75 % av sin vakna tid. De som skattar sin hälsa som god är mer fysiskt aktiva jämfört med de som skattar sin hälsa som dålig. Detsamma gäller för de som upplever skolstress. De som känner hög skolstress är mer inaktiva än de som känner mindre skolstress. Vad som är orsak och verkan går dock inte att säga (Folkhälsomyndigheten, 2019).

När vi tittar på diagrammen nedan kan vi se att högstadiel eleverna i Smedjebackens kommun som bedömer sin hälsa under de senaste sex månaderna som ganska eller mycket dålig är mindre fysiskt aktiva i stort sett varje dag eller flera gånger i veckan jämfört med dem som bedömer sin hälsa som ganska eller mycket bra. En mindre andel av dem som bedömt sin hälsa som ganska eller mycket bra har känt sig stressade flera gånger i veckan eller varje dag jämfört med dem som bedömer sin hälsa som ganska eller mycket dålig. Men som tidigare nämnt går det inte att säga vad som är orsak och verkan. Det går alltså inte att säga om högstadiel eleverna som bedömer sin hälsa sämre är stressade och rör på sig mindre på grund av sitt mående, eller om stressen och mindre rörelse orsakar ett sämre mående.

Sammanfattning hälsa

Utvecklingen på hälsoområdet för högstadiel eleverna i Smedjebackens kommun liknar den regionala och nationella. Vi kan se att det år 2018 endast är drygt hälften av tjejerna som bedömer sin hälsa som ganska eller mycket god under de senaste sex månaderna vilket är bekymmersamt. Tjejerna anger i högre utsträckning än killarna att de upplever psykosomatiska symtom flera gånger i veckan eller i stort sett hela tiden. Andelen killar är dock större år 2018 än år 2015. De som i Lupp-undersökningen svarat att de bedömer sin hälsa som ganska eller mycket dålig upplever i högre utsträckning stress och är mindre fysiskt aktiva.

Utvecklingen gällande andelen elever i Smedjebackens kommun som går ut högstadiet med gymnasiebehörighet har under de senaste åren varit positiv. Trots det är det en större andel elever som inte är nöjda med livet när det gäller skolan jämfört med för tre år sedan. Det går inte att säga vad det beror på utan närmare undersökningar. Frågor kopplade till faktorer gällande delaktighet och inflytande samt mobbning och våld vilka berör skolan visar på negativa resultat år 2018. Det skulle kunna vara en del av förklaringen, men det går inte med säkerhet att säga.

Referenser

Delbetänkande till Demokratiutredningen, *Låt fler forma framtiden!* (SOU 2015:96)
http://www.regeringen.se/48ef3b/contentassets/d07d9de947cf4709bdb-8feb527bfec45/sou_2015_96_webbpublicering.pdf

Folkhälsomyndigheten. (2018a). *Skolbarns hälsovanor i Sverige 2017/18 – Grundrapport*. Stockholm: Folkhälsomyndigheten.

Folkhälsomyndigheten. (2018b). *Utvecklingen av psykosomatiska besvär, skolstress och skoltrivsel bland 11-, 13-, och 15-åringar: Resultat från Skolbarns hälsovanor i Sverige 2017/18*. Stockholm: Folkhälsomyndigheten.

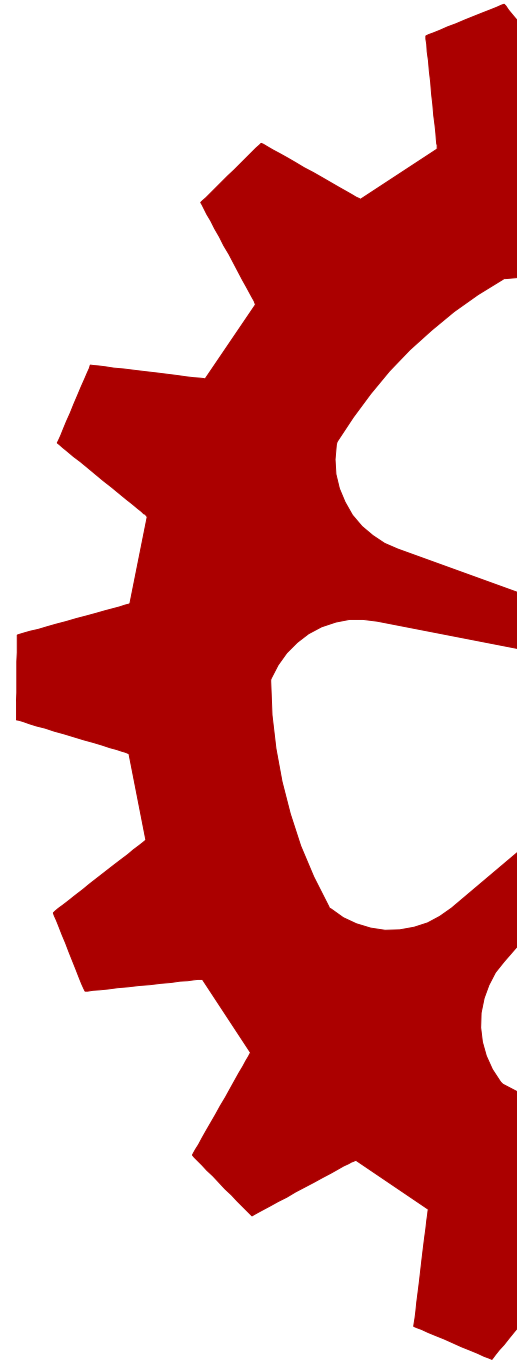
Folkhälsomyndigheten. (2018c). *Kortversion av Varför har den psykiska ohälsan ökat bland barn och unga i Sverige? – Utvecklingen under perioden 1985–2014*. Stockholm: Folkhälsomyndigheten.

Folkhälsomyndigheten. (2019). *Barn och ungas rörelsemönster – resultat från objektivt uppmätt fysisk aktivitet, Skolbarns hälsovanor 2017/2018*. Stockholm: Folkhälsomyndigheten.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor. (2016). *För och med unga- Handbok om att integrera ett ungdomsperspektiv i verksamheten*. Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor.

Region Dalarna. (2019). *Ungdomsenkäten Lupp – Regional rapport*. Falun: Region Dalarna.

Statistiska centralbyrån. (2013). *Folkvaldas villkor i kommunfullmäktige – en studie om representativitet, avbopp och synen på uppdraget*. Demokratistatistik, rapport 15. Örebro: SCB 2013.

Smedjebackens kommun • 777 81 • Smedjebacken • E-post f

Telefon: 0240-66 00 00 • Telefax: 0240-742 41 • Bankgiro:820-9538 • Org.nr:SE2120002205 • Säte Smedjebacken

